

Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/usakead/>

İLKÖĞRETİM OKULLARININ TSE STANDARTLARINA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ (UŞAK İLİ ÖRNEĞİ)

EVALUATION OF PRIMARY SCHOOLS BUILDINGS ACCORDING TO TSE STANDARTS (THE SAMPLE OF UŞAK PROVINCE)

Cüneyit Akar*
İsmail Gündüz**

* Yrd. Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, akarcuneyt@hotmail.com.

** Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Özet: Bu araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okulların özellikleri, Türk standartları enstitüsü tarafından tanımlanmış standartlara uygunluk düzeyi açısından incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda Uşak ilinde yer alan okullar araştırma bölgesi olarak seçilmiştir. 9518 nolu Türk Standartları Enstitüsü standartları, 2000 yılında yayımlandığı için bu tarihten önce inşa edilen 17 okul incelenmiştir. Veriler 9518 nolu Türk Standartları Enstitüsü standartları belirtilen 5 temel kural ve 72 maddeden oluşan bir gözlem formu ile toplanmıştır. Gözlemlerden elde edilen bulgular frekans ve yüzdelik dağılımı olarak gösterilmiştir. 17 devlet okulu incelendiğinde okul binalarının planlanmasında TSE standartlarının bazılarının göz önüne alınmadığı görülmüştür. Özellikle okullara seviye atlatması beklenen özelliklerin göz ardı edilmesi dikkat çekicidir. Ayrıca bazı standartların da yetersiz düzeyde karşılandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul, okul binaları, TSE okul standartları.

Abstract: In this research the primary schools which are relating to the Ministry of Education has been examined for their appropriateness level of the defined standards of The Institute of Turkish Standards. With this aim the schools in Uşak province have been chosen as the research region.

As The Institute of Turkish Standards 9518 was published in 2000, the schools which had been built before that date were examined. An observation form which contains 5 main rules and 72 rules has been developed and it has been used as an expert opinion. The data which had been gained from the observation result were examined as a frequency and percentage dispersion. The levels of rule application, existence and absence of these schools which were the subject of the research were revealed. When the official 17 primary schools are examined it has been seen that some of these standards hadn't been considered for the planning of the school buildings. Also it has been seen that some of the rules were in deficient level.

Keywords: School, school buildings, school standards.

Giriş

Eğitim öğretimin başarısında en önemli faktörlerden birinin okul binaları ve binaların fiziksel koşullarının olduğu konusunda fikir birliği olduğu söylenebilir. Nitekim eğitimin kalitesi ile okulların fiziksel koşulları arasında ilişki olduğunu gösteren çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda okulların eğitim-öğretim ortamlarının gerekli donanımlara uygunluğunun sağlanmasının yanında, öğrencilerin sosyal, fiziksel, psikolojik ihtiyaçlarının da karşılanabileceği şekilde tasarlanmasının gerekliliği vurgulanmaktadır (Akar ve Sadık, 2003; Özüekren, 1982; Can, 2004; Akkoyunlu, 2008; Dinç ve Onat: 2002; Çınar vd: 2007; Tanner, 1999; Gedikoğlu: 2005; Alkan: 1995: Burden: 1995: Gök ve Hürol: 2002; Aydın ve Uysal: 2010).

Uludağ (2008) çalışmasında insanlar için mekânların her zaman önemli olduğunu ifade etmiştir. Okulların insanların yaşam mekânlarından biri olduğu düşünüldüğünde bu yapılar üzerinde de çalışılması gerektiği kaçınılmaz olmaktadır.

Sarı ve Cenkseven (2008) çalışmalarında okul yaşam kalitesinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkilerinin tartışmasız bir gerçek olduğunu vurgulamaktadırlar. Tanner ise (1999) çalışmasında okul tasarımlarının ve dersliklerdeki havanın öğrenme dışında da öğrenci davranışlarını etkilediğini, kalabalık ortamların öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler yaptığını ifade etmektedir. Bu nedenle okul ortamının doğal dengeler gözeterek oluşturulmasını, dinlendirici ve sakinleştirici ortamların oluşturulması gerektiğini belirtmektedir. Bunların yanında okulların doğal olarak ışıklandırılmasının çocuk sağlığı ve gelişimi açısından oldukça önemli olduğunu, okul yönetim alanlarının okulun en merkezi ya da öğrencilere güvenlik için en kolay ulaşılabilir noktada olması gerektiğini ve akustik bir okul planlamasının önemini ifade etmektedir.

Ülkemizde milli eğitim bakanlığının okul binaları ile ilgili çalışmaları incelendiğinde 1997 yılına kadar 1955 yılında planlanan okul tipinin inşa edildiği görülmektedir. Özkan (2008), MEB Araştırma ve Planlama Dairesi Başkanı olarak Mimarlık Dergisinin 317. Sayısına verdiği demeçte, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında uygulanan okul tip projelerinin 1955 yılında planlandığını ve 1960'lı yıllarda küçük revizelerle günümüz kadar halen uygulanmakta olduğunu ifade etmiştir. MEB bu tarihten sonra ilk kez 1997 yılında ilköğretim Okul Yapıları El Kitabını hazırlamış ve okul binalarının bu kriterlere göre tasarlanmasına karar vermiştir. Bu tespitler gösteriyor ki Türkiye'de ilköğretim okul binaları dönemsel revizyonlar dışında 1955 tarihinden 1997 yılına kadar aynı çizgide sürmüştür. Bu iki tarih arasında dünyada her alanda çeşitli gelişmeler, mimari değişimler ve eğitimde paradigma dönüşümleri olmuş, buna karşılık okul binalarının tasarımlarıyla ilgili 42 yıl boyunca anlamlı bir gelişme yaşanmamıştır.

Gedizlioğlu (2001) modern Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu günden beri eğitimin önemli bir amaç olduğunu, bu süreçte eğitimin tüm alanlarında yenilikler ve reformlar yapıldığını ve belirli bir düzeye gelinmeye çalışıldığını belirtmiştir. Özellikle okulların mimari yapıları ve yeterlilikleri ilgili olarak süreç içerisinde birçok çalışma yapılmışsa da modern anlamda ve 21. yüzyıl vizyonuna uygun olarak 1997-1998 yıllarından itibaren geliştirilen projeler ile bir noktaya varılmaya çalışıldığı, bu tarihten itibaren Milli Eğitim Bakanlığı üniversitelerin mimarlık bölümleriyle işbirliği içinde örnek okul projeleri elde etmeye çalışıldığı görülmüştür. Ancak çalışmada sadece mimari kaygılar ön planda kalmış sosyal ve psikolojik açılar ile birlikte mimari olarak iklim, coğrafya, topografya gibi konular projeler yansıtılmadığı belirtilmiştir.

MEB Yatırımlar ve Tesisler Dairesi Başkanı Prof. Dr. Abdüssamet Arslan (2005), özellikle Cumhuriyet'in ilk yıllarında çok güzel ve estetik binaların yapıldığını, ancak daha sonraki yıllarda içine girilen ekonomik darboğazlar ve sıkıntılar, yapı estetiğinde yozlaşmalara yol açtığını, kimliksiz, kişiliksiz, estetikten yoksun binalardan geçilmez olduğunu ifade etmiştir. Arslan artık bu anlayıştan uzaklaşarak, daha estetik ve milli kültürün de içinde olduğu okul binaları yapılacağını belirtmiştir.

Nisan 2000 yılına ise Türk Standartları Enstitüsü okul binalarının fiziki yapıları ile ilgili bir çalışma yapmış ve okul binalarının sahip olması gereken standartları belirlemiştir. Bu çalışmayla okul binalarının belli

standartları karşılayacak şekilde yapılmasının yasal alt yapısı oluşturulmuştur. Bunu müteakip 2000 yılından bu güne kadar MEB'in ilköğretim okullarının projelerinde bir takım değişikliklere gittiği, MEB Yatırımlar ve Tesisler Daire Başkanlığının bu konudaki tip projelerini belli aralıklarla revize ettiği görülmektedir (MEB: 2011).

Kamu adına uygun standartları oluşturmaya çalışan TSE'nin ortaya koyduğu standartların yine bir kamu kuruluşu olan MEB tarafından dikkate alınması beklenir. Ancak çalışmalara baktığımızda bazı alanlarda TSE standartlarının dikkate alındığı görülse de, TSE 9518 sayılı İlköğretim Okullarının Fiziki Yeterlilik Standartlarına atıfta bulunulmadığı dikkat çekmektedir. Bu durum mevcut araştırmanın gerçekleştirilmesinin temel dayanağını oluşturmuştur. Bu çerçevede bu araştırma resmi ilköğretim okullarının bina planlaması yapılırken TSE 9518 Standartlarına ne derecede uyulduğunun, uyulmayan noktalar var ise bunların hangi konularda olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ve 2000 yılından sonra yapılmış ilköğretim okullarının TSE 9518 standartlarına uygunluk düzeyi nedir?
2. Milli Eğitim Bakanlığı okul yapımında TSE 9518 kurallarından;
 - a) Genel Yerleşim
 - b) Hizmet Birimleri
 - c) Eğitim Öğretim Hizmet Birimi
 - d) Yardımcı Hizmet Birimleri ve
 - e) Destek Hizmet Birimlerine ait kurallara hangi düzeylerde uymuştur?
3. MEB tarafından yapılan resmi ilköğretim okullarının inşasında dikkate alınmayan standartlar nelerdir?

Elde edilen bulgularının MEB'in ilgili birimlerine dönüt sağlaması ve bu alanda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara katkı vermesi beklenmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma betimsel bir alan çalışmasıdır. Araştırmaya 2000 yılından sonra Uşak ilinde yapılmış Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 17 resmi ilköğretim okulunun tamamı dâhil edilmiştir. Özel ilköğretim okulları dâhil değildir. Okulların 2000 yılından sonra yapılanlar olarak seçilmesi, TSE 9518 standardının 2000 yılında yayınlanmış olmasıdır.

Veri Toplama Araçları

Gözlem Formu

Araştırma konusu olan okulların fiziki yeterlilik düzeyleri TSE 9518 numaralı standarda göre incelendiğinden, bu standartta yer alan 5 ana kural altındaki toplam 72 kural birer gözlem maddesi olarak belirlenmiş ve bu kurallara göre form düzenlenmiştir. Form düzenlenirken uzman görüşü alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak bu gözlem formu kullanılmıştır.

Gözlem formu oluşturulurken incelenen okullardaki her bir standart tüm yönleriyle dikkate alınmıştır.

Örnek olarak, Makbule-Mehmet Erdem ilköğretim okulunun "Genel Yerleşime Ait Kurallar" kısmı incelenirken;

Kural no. 1.1.1 "çok iyi" düzeyinde çıkmıştır. Çünkü bu kuralda istenilen kriterler şunlardı;

Kural no. 1.1.1; "Okul arsasının yeri, yerleşme bölgesinin nüfus hareketleri, sosyal, ekonomik ve sağlık kriterleri de dikkate alınarak, yoğun taşıt trafiğinden uzakta olmalı, hapishane, meyhane, kahvehane, bar vb. çocukları olumsuz yönde etkileyebilecek yerlere en az 200 m uzaklıkta

yapılmalıdır” denilmektedir. Bu okulda yapılan incelemede okul arsasının yeri, kriterde belirtilen 6 maddeye göre ki bunlar;

- 1-Bölgenin nüfus hareketleri
- 2-Bölgenin sosyal yapısı
- 3-Bölgenin ekonomik yapısı
- 4-Bölgedeki sağlık yapısı
- 5-Taşıtlı trafiği
- 6-Hapishane-meyhane-kahvehane gibi yerlere uzaklığıdır.

Buna göre ilgili okul 6 kriterin tamamına uygun olduğu için “çok iyi” olarak değerlendirilmiştir.

Aynı okul yine Genel Yerleşime ait kurallardan 1.1.5 standardında “yok” düzeyinde görülmüştür. Bu standart “Bodrum katta, bina inşaat alanının en az %3’ü büyüklüğünde, dar kenarı en az 2 m ve yüksekliği en az 2,30 m olan sığınak bulunmalıdır” şeklindedir. Okulumuzda bodrum katında böyle bir alan ya da buna yakın bir alan olmadığı için “yok” olarak değerlendirilmiştir.

Aynı okulumuzun Eğitim-Öğretim Hizmet Birimlerine ait kurallardan 1.3.1.1 numaralı kuralı; “Dersliklerin tavan yüksekliği en az 3,50 m olmalı, derslikler en çok 40 öğrenciye eğitim verecek şekilde düzenlenmeli, öğrenci başına tek kişilik sıra düzeninde en az 1,50 m², çift kişilik sıra düzeninde ise en az 1,20 m² net alan alınmalı ve bu mesafe en son sıraya kadar 9,00 m’yi geçmemelidir” şeklindedir. Bu standart için “iyi” düzeyi tespit edilmiştir. Bu standartta derslik ölçüleri ilgili olarak aşağıdaki maddeler sıralanmıştır.

- 1-Tavan yüksekliği en az 3,50 m olmalıdır.
- 2-En çok 40 öğrenciye eğitim verecek şekilde düzenlenmeli
- 3-Tekli sırada kişi başına en az 1,50 m², çiftli sıra düzeninde en az 1,20 m²
- 4-Sıraların yazı tahtasına mesafesi en az 2,00 m olmalı
- 5-Yazı tahtası ile son sıra arası en fazla 9,00 m olmalıdır.

Okulumuzun sınıfları 6,50 x 7,00 ebatlarında olup en kalabalık sınıf 28 kişidir. Bu durumda 2,3,4 ve 5. Sıradaki değerler tutmaktadır. Ancak 1. Maddedeki tavan yüksekliği ölçüsü tutmadığı için tek madde yetersizliği nenen ile “iyi” düzeyinde değerlendirilmiştir.

Orta düzey değerlendirmesine örnek olarak Vali Ali Fuat Güven ilköğretim okulunda 1.3.6 numaralı aşağıdaki standart değerlendirilirken;

1.3.6. :Fen Bilimleri Laboratuvarı; 0,10 m–0,20 m yüksekliğinde basamaklı amfi şeklinde, katlanabilir koltuklu düzenlenmeli; her masada su ve gaz tesisatı, 2,00 x 0,50 m ölçülerinde çalışma masaları bulunmalı; öğrenci başına 1,5 m² büyüklük esas alınmalı; lavabolu tezgâh olmalı; emniyet yönünden koridora açılan iki ayrı kapı bulunmalı ve zeminde elektrik yüklenmelerine karşı tedbir alınmalı, 0,10 m çapında gaz havalandırma delikleri bulunmalı ve elektrikli aspiratör kullanılmalıdır. Şeklindedir ve Fen Bilimleri laboratuvarı ile ilgili şu kriterler sıralanmıştır;

- 1-Laboratuvar 0,10–0,20 m yüksekliğinde basamaklı amfi şeklinde olmalıdır.
- 2-Katlanabilir koltuklu düzenlenmelidir.
- 3-Her Masada gaz ve su tesisatı olmalıdır.
- 4-Öğrenci başına 1,5 m² büyüklük esas alınmalıdır.
- 5-Lavabolu tezgâh bulunmalıdır.
- 6-Emniyet açısından koridora açılan 2 kapı bulunmalıdır.
- 7-Zemin elektrik yüklenmelerine karşı tedbirli kaplanmalıdır.
- 8–0,10 m çapında gaz havalandırmaları olmalıdır.

Okulumuzda 4. Maddedeki ölçüleri uyan bir derslik Fen bilimleri laboratuvarı olarak kullanılmaktadır. 6. Maddedeki kapı tek olarak koridora açılmaktadır. 5. Maddede ki tezgâh vardır. Koltuklar katlanabilir olmamakla beraber öğrenci açısından kullanışlıdır. Sınıf havalandırması bulunmaktadır. Yeterince materyal vardır. Ancak diğer kriterler eksik kalmıştır. Fakat şu an için ders amaçlarına uygun olarak eksikleri ile de olsa çalışmalar yürütüldüğü için “orta” düzeyde değerlendirilmiştir.

Vali Ali Fuat Güven ilköğretim okulunda 1.4.4 numaralı Kütüphane ile ilgili standartta “yetersiz” değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu değerlendirme ise şu şekilde yapılmıştır;

Kütüphane: öğrencilerin okuma ve özel çalışma gibi ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde, binanın gürültüsüz bölümünde planlanmalı, uygun şekilde ışıklandırılmalı, eşyaların hareketi halinde gürültü olmaması için zemini ses emici yumuşak malzeme ile kaplanmalı, en az bir buçuk dersane büyüklüğünde olmalı ve bu büyüklüğe her 250 kitap için en az 1,00 m2 alan eklenmeli ve aydınlatma en az 500 lüks şiddetinde olmalıdır. Şeklinde ve burada şu maddeler istenmektedir.

- 1-Binanın gürültüsüz bölümünde olması
- 2-İyi bir ışıklandırma olmalıdır.
- 3-Zemin ses emici yumuşak malzeme ile kaplı olmalıdır.
- 4-En az 1,5 dersane büyüklüğünde olmalıdır. Her 250 kitap için 1,00 m2 eklenmelidir.
- 5-Aydınlatma en az 500 lüks şiddetinde olmalıdır.

Bunlara göre okulumuzda kütüphane 1 derslikten bile küçük olduğu için normal teneffüs koridorlarında olduğu için 1 ve 4. Maddeye uygun değildir. 3. Maddede istenilen malzeme ile kaplanmamıştır ve sadece pencerelerden sağlanan ışıklandırma ile vardır. Yani ortada sadece bir kütüphane vardır ama kurallara uymadığı için “Yetersiz” olarak değerlendirilmiştir.

Saha çalışmasında okul yönetimlerinden destek alındığı gibi kullanımla ilgili problemleri de değerlendirildi. Bu kısımlar sonuç ve öneriler kısmında TSE 9518’te olmayan ancak uygulamada ihtiyaç duyulan alanlar nelerdir? Sorusuna cevap olacak şekilde ele alınmıştır.

Araştırmada objektif değerlendirme yapmak için çalışılmıştır. Okulların tüm bölümleri, planları, tip proje çizimleri, mevcut durumda kullanım ile plandaki kullanım alanları da değerlendirilip buradan da sonuçlar çıkarmaya gidilmiştir. Dolayısıyla ölçme işleminin geçerlilik ve güvenilirliğiyle ilgili bir problem olmadığı söylenebilir.

Veri Toplama

Okullar gözlem formundaki kriterlere göre araştırmacının kendisi tarafından incelenmiştir. Araştırma sırasında okul idarecileri, yardımcı personel ve öğretmenlerden destek alınmıştır. Değerlendirmenin objektif olması için kurallarda belirtilen maddelerin içeriğine göre hareket edilmiş ve her bir kural içerisinde olması gereken birkaç özellik tek tek ele alınarak hiç biri yoksa “yok”, az bir kısmı varsa “yetersiz”, yaklaşık yarısı varsa “orta”, maddelerin yarısından fazlasını taşıyorsa “iyi”, tamamını taşıyorsa “çok iyi” olarak değerlendirilmiştir.

Veri Analizi

Veriler okullardan araştırmacı tarafından gözlem formuna işlendikten sonra bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Okulların her bir standarda sahip olma düzeylerinin frekanslarına ve yüzdeleri hesaplamaları yapılmış, yorumlama bu verilere göre yapılmıştır.

Bulgular

Genel Yerleşim Kurallarına Ait Bulgular

Bu bölümde TSE 9518 standartlarının Genel Yerleşime Ait kurallarına ait elde edilen bulgular Tablo 1’de yüzde ve Frekans olarak yorumlanmıştır. TSE standart numaraları verilirken 1.1.1 ve sonrasında tablolarda sıralı olarak verilmiştir. Açılımları şu şekildedir.

1.1.1 standart no;

- 1- TSE 9518 standardı.
- 1- Genel Yerleşime Ait Bulgular Bölümü.
- 1- Genel Yerleşime ait 14 standardın 1. Maddesi,

1.2.3 standart no;

- 1- TSE 9518 standardı
- 2- İdari Hizmet Birimlerini
- 3- İdari Hizmet Birimlerine ait 8 standardın 3. Maddesi şeklindedir.

Tablo 1. Genel Yerleşime Ait Kurallar

TSE Standart No.	Yok		Yetersiz		Orta		İyi		Çok İyi		N	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1.1.1							1	5,9	16	94,1	17	100
1.1.2			1	5,9			8	47,1	8	47,1	17	100
1.1.3			5	29,4			3	17,6	9	52,9	17	100
1.1.4									17	100	17	100
1.1.5	17	100									17	100
1.1.6	2	11,8	5	29,4	2	11,8	3	17,6	5	29,4	17	100
1.1.7			2	11,8	2	11,8	7	41,2	6	35,3	17	100
1.1.8							9	52,9	8	47,1	17	100
1.1.9			1	5,9	4	23,5	8	47,1	4	23,5	17	100
1.1.10					1	5,9	7	41,2	9	52,9	17	100
1.1.11							2	11,8	15	88,2	17	100
1.1.12							3	17,6	14	82,4	17	100
1.1.13	13	76,5	3	17,6					1	5,9	17	100
1.1.14	10	58,8	2	11,8	2	11,8	3	17,6			17	100

- MEB, ilköğretim okullarının yerlerini tespit ederken 1.1.1 kural gereği, çocukları olumsuz etkileyecek yerlere uygun mesafede ve taşıt trafiğini dikkate alarak planladığı ve %94,1 çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir bu açıdan da TS 9518 standardına uyulduğu görülmüştür.
- 1.1.2 numaralı standart gereği ilköğretim okullarının planlamasında okul arsasının büyüklüğü ve meyil durumu sadece 1 okulda yetersiz planlanmışken 8 okulda iyi 8 okulda da çok iyi düzeyde standarda uyulmuştur.

- Mevcut binaların arsa üzerine inşası sırasında gelecekte olabilecek genişletmelere karşı hazır olması konusunda 1.1.3 numaralı standart, %29,4 yani 5 okulda standardın göz ardı edildiği, 3 okulda iyi düzeyde, 9 okulda ise çok iyi düzeyde standarda uyulduğu tespit edilmiştir.
- Yapılan incelemede araştırmayı kapsayan 17 okuldan %100 oranında, 1.1.4 nolu standardın gereği olarak jeolojik zemin etüdünün inşa öncesi yapıldığı tespit edilmiştir.
- İncelenen MEB ilköğretim okullarının tamamında TS 9518 1.1.5 standardına uyan sığınak olmaması, hatta hiç sığınak olmaması çarpıcı bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Okul binalarının giriş kısımlarında kapı genişlikleri uygun olmakla beraber giriş kısımlarında uygun danışma-bekleme ve görüşme alanları olmadığı tespit edilmiştir. 1.1.6 numaralı kuralda okulların %29,4'ünde çok iyi düzeyinde standarda uygunluk varken %29,4 oranında yetersiz, %11,8'inde ise olmadığı tespit edilmiştir.
- Okul binalarının yapımında Uşak ili soğuk bölge olmasından dolayı TS 9518 gereği doğu-batı yönünde inşa edilmeleri gerekirken %23,6'sında bu kurala uyulmadığı görülürken %76,4'ünde uyulduğu tespit edilmiştir.
- Çok katlı olan bu okul binalarında basamak standartlarına çok iyi düzeyde uyulduğu ancak 9 okulda standartlar gereği olan merdiven genişliği=koridor genişliği ilkesine yani 1.1.8 numaralı kurala uyulmadığı görülmüştür.
- 1.1.9 numaralı kural gereği, araştırmada okul sahasının genel olarak yoğun trafiği olan caddelere açılmadığı, çevre duvarının %100 düzeyde yapıldığı, çocuklara uygun oyun alanları oluşturulduğu ancak %76,5'inde öğrenciler için uygun oturma alanları olmadığı, % 5,9'unda alanın çok dar olduğu ve standardı hiçbir açıdan karşılamadığı görülmüştür.
- İncelemede 17 okulun tamamında bahçede Atatürk büstü, tören alanı TS 9518 standardına uygun yapılmışken, %47,1'inde bu alanda aydınlatma ve ses sistemi standarda rağmen yapılmadığı tespit edilmiştir.
- 1.1.11 numaralı standardın gereği, okulların tamamında içme suyu şebekesinde gerekli tüm standartlara uyulduğu ve planlarının olduğu tespit edilmiştir. Sadece okulların %11,8'inde bahçedeki öğrenci musluklarının yetersiz ve korunaksız olduğu tespit edilmiştir.
- 1.1.12 numaralı kurala göre istenilen, okulların %17,6'sında yangına karşı korumada TS 9518 standartlarına uyulmadığı eksikler olduğu ancak %82,4'ünde çok iyi düzeyde uyulduğu tespit edilmiştir.
- Araştırmaya konu okullardan %76,5'inde TSE standartlarına uygun otopark olmadığı ve okul çevresinde gelişigüzel park etme veya okul bahçesinin bir bölümünün otopark olarak kullanıldığı ve öğrencilerin bu bölgede serbestçe gezdiği tespit edilmiştir. Sadece 1 okulda yani %5,9'unda uygun otopark tespit edilmiştir.
- 1.1.14 numaralı kuralda istenilen ancak araştırmada ortaya çıkan bir sonuçta bu okul binalarının tasarımı ve inşasında özürülere yönelik TSE standardı %58,8 düzeyinde yok düzeyinde, %23,6'sında ise yetersiz-orta düzeyinde sadece girişteki tekerlekli sandalye yolu dışında çalışma olmadığı tespit edilmiştir. Sadece %17,6'sında ise yani 3 okulda iyi düzeyde planlandığı ancak sadece sınıfa ulaşma ve çıkışlarda kurala uyulduğu ancak diğer bölümlerde yine standarda uyulmadığı tespit edilmiştir.

İdari Hizmet Birimlerine Ait Bulgular

Bu bölümde TSE 9518 standartlarının İdari Hizmet Birimlerine Ait kurallarına ait elde edilen bulgular Tablo 2'de yüzde ve Frekans olarak yorumlanmıştır.

Tablo 2. İdari Hizmet Birimlerine Ait Kurallar

TSE Standart No.	Yok		Yetersiz		Orta		İyi		Çok İyi		N	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1.2.1			1	5,9			3	17,6	13	76,5	17	100
1.2.2			1	5,9			3	17,6	13	76,5	17	100
1.2.3			1	5,9			3	17,6	13	76,5	17	100
1.2.4					2	11,8	12	70,6	3	17,6	17	100
1.2.5	1	5,9	12	70,6	1	5,9	3	17,6			17	100
1.2.6	17	100									17	100
1.2.7	16	94,1					1	5,9			17	100
1.2.8	17	100									17	100

- 1.2.1 kuralda istenilen ve ilköğretim okullarının planlanmasında Müdür odalarının standartlara uygun olarak özenle planlandığı ve %5,9'u yetersiz iken büyük çoğunluğundan %76,5'i çok iyi, %17,6'sı iyi düzeydedir. Bu verilere göre okulların fiziki standartlarında Müdür odalarına önem verildiği tespit edilmiştir.
- Müdür Yardımcıları odalarının da %5,9'u yetersiz iken büyük çoğunluğunun 1.2.2 numaralı standartlara göre planlandığı tespit edilmiştir.
- Memur odalarında da %5,9 yetersiz iken kalan kısmının ise iyi ve çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.
- Müdür, Müdür Yardımcısı, memur odalarının 17 okulun 16 tanesinde iyi ve üstü derecede, 1 okulda da üç bölümünde standartlar gözetilmeksizin planlandığı tespit edilmiştir.
- Öğretmenler odalarının araştırma sonuçlarına göre genel olarak iyi düzeyde olduğu alan olarak standartlara uyarken iç döşemelerinde kısmi eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.
- Araştırma sonucuna göre resmi ilköğretim okullarının Rehberlik ve Ölçme Değerlendirme odasının %94'inde olduğu ancak sadece bir odadan ibaret olduğu gerekli donanıma sahip olmadığı, %5,9'unda ise olmadığı tespit edilmiştir.
- Araştırma verilerine göre Meb'e bağlı 2000 yılından sonra Uşak ilinde yapılan ilköğretim okullarında 1.2.6 standart gereği olan Kat Öğretmeni odası %100'ünde bulunmadığı tespit edilmiştir.
- Araştırmaya göre 17 okulun %5,9'unda yani sadece 1 okulda sekreter odası bulunduğu ve bu odanın da iyi düzeyde olduğu ancak kullanılmadığı, kalan okulların hiç birinde sekreter odası konusunda TS 9518 standardına uyulmadığı tespit edilmiştir.
- Sonuçlara göre MEB'in okul planlanmasında TS 9518 1.2.8 standardına göre Zümre Öğretmenler odası %100 oranında yoktur.

Eğitim-Öğretim Hizmet Birimlerine Ait Bulgular

Bu bölümde TSE 9518 standartlarının Eğitim-Öğretim Hizmet Birimlerine Ait kurallarına ait elde edilen bulgular Tablo 3'de yüzde ve Frekans olarak yorumlanmıştır.

Tablo 3. Eğitim-Öğretim Hizmet Birimlerine Ait Kurallar

TSE Standart No.	Yok		Yetersiz		Orta		İyi		Çok İyi		N	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1.3.1.1							16	94,1	1	5,9	17	100
1.3.1.2									17	100	17	100
1.3.1.3									17	100	17	100
1.3.1.4									17	100	17	100
1.3.1.5	17	100									17	100
1.3.1.6									17	100	17	100
1.3.1.7							4	23,5	13	76,5	17	100
1.3.1.8							15	88,2	2	11,8	17	100
1.3.1.9					5	29,4	6	35,3	6	35,3	17	100
1.3.2.1	13	76,5					2	11,8	2	11,8	17	100
1.3.3	17	100									17	100
1.3.3.1	17	100									17	100
1.3.4.1	16	94,1					1	5,9			17	100
1.3.4.2	16	94,1					1	5,9			17	100
1.3.4.3	17	100									17	100
1.3.5.1	17	100									17	100
1.3.5.2	17	100									17	100
1.3.6	1	5,9	6	35,3	6	35,3	4	23,5			17	100
1.3.7	17	100									17	100
1.3.8					1	5,9	10	58,8	6	35,3	17	100
1.3.9	1	5,9	1	5,9	4	23,5	11	64,7			17	100
1.3.10	16	94,1	1	5,9							17	100
1.3.10.1	16	94,1	1	5,9							17	100
1.3.10.2	16	94,1	1	5,9							17	100

- 1.3.1.1 kural gereği olması gereken standartlar konusunda araştırma sonucuna göre okulların dersliklerinde alan ile ilgili standardın genel olarak uygulandığı ancak tavan yüksekliği konusunda hiçbir okulda standarda uyulmadığı tespit edilmiştir.
- Dersliklerin döşemeleri konusunda ve levhalar konularında büyük oranda standartların karşılandığı tespit edilmiştir.
- 1.3.10 numaralı kural gereği istenilen Görsel Eğitim Dersliği okulların %76,5'inde olmadığı olanlarında çok iyi düzeyde olmadıkları tespit edilmiştir.
- Araştırmaya konu olan okulların hiç birinde 1.3.3 numaralı kural gereği olan İş Teknik Atölyesinin olmadığı görülmüştür.
- MEB'e bağlı resmi ilköğretim okullarından araştırılan 17 okuldaki sadece 1 tanesinde yani %5,9'unda 1.3.4.1 numaralı kural gereği resim salonu varken, %94,1'inde resim salonu yoktur.
- Araştırma sonucunda okulların hiç birinde 1.3.5.1 numaralı kural gereği Müzik salonu yoktur.
- Araştırma sonucunda bu okulların %5,9'unda 1.3.6 numaralı kuralda istenilen Fen Bilimleri Laboratuvarı yokken, %35,3'ünde yetersiz, %35,3'ünde orta, %23,5'inde iyi düzeyinde standartları karşıladıkları tespit edilmiştir.

- Bu ilköğretim okullarının tamamında da 1.3.7 numaralı kural olan Yabancı Dil Laboratuvarı bulunmadığı görülmüştür.
- 1.3.8 numaralı kural gereği olan Bilgisayar Laboratuvarlarının tüm okullarda olduğu ancak; %5,9’unda orta düzeyde, %58,8’inde iyi, %35,3’üne çok iyi düzeyde oldukları tespit edilmiştir.
- Okulların 16 tanesinde giriş kısmında bırakılan geniş alanların Çok Amaçlı Salon olarak planlandığı, 1 okulda yani %5,9’unda ise Çok Amaçlı Salon olmadığı tespit edilmiştir. %5,9’unda yetersiz, %23,5’inde orta, %64,7’sinde ise iyi düzeyde oldukları tespit edilmiştir. 1.3.9 numaralı kural için bu sonuçlar tespit edilmiştir.
- 1.3.1.0 numaralı kuralda istenilen ve 2000 yılından sonra yapılmış 17 okulun %94,1’inde Spor Salonu yokken, %5,9’unda yetersiz salon olduğu görülmüştür.

Yardımcı Hizmet Birimlerine Ait Bulgular

Bu bölümde TSE 9518 standartlarının Yardımcı Hizmet Birimlerine Ait kurallarına ait elde edilen bulgular Tablo 4’de yüzde ve Frekans olarak yorumlanmıştır.

Tablo 4. Yardımcı Hizmet Birimlerine Ait Kurallar

TSE Standart No.	Yok		Yetersiz		Orta		İyi		Çok İyi		N	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1.4.1	17	100									17	100
1.4.2							8	47,1	9	52,9	17	100
1.4.3							8	47,1	9	52,9	17	100
1.4.4			9	52,9	1	5,9	5	29,4	2	11,8	17	100
1.4.5							6	35,3	11	64,7	17	100
1.4.6	2	11,8					7	41,2	8	47,1	17	100
1.4.7									17	100	17	100
1.4.8			5	29,4	5	29,4	4	23,5	3	17,6	17	100
1.4.9	13	76,5	1	5,9			3	17,6			17	100
1.4.10	2	11,8			1	5,9	13	76,5	1	5,9	17	100
1.4.11	8	47,1	6	35,3	1	5,9	1	5,9	1	5,9	17	100
1.4.12	2	11,8	1	5,9	1	5,9	12	70,6	1	5,9	17	100
1.4.13			4	23,5	3	17,6	8	47,1	2	11,8	17	100
1.4.14	17	100									17	100
1.4.15	17	100									17	100
1.4.16	17	100									17	100
1.4.17	17	100									17	100

- Araştırma sonucuna göre okulların hiç birinde 1.4.1 numaralı standarda uygun ya da yetersiz de olsa Revir bulunmamaktadır. Genellikle küçük ecza dolapları ile bu ihtiyaç karşılanmaya çalışılmaktadır.
- Okulların derslik koridorlarının ve Kat merdivenlerinin genel olarak bu okullarda iyi ve çok iyi düzeyde oldukları tespit edilmiştir. Her ikisinde de %47,1 iyi, %52,9 çok iyi düzey tespit edilmiştir.
- Okulların kütüphanelerinde verilere göre problem tespit edilmiştir. Boyut, içerik ve donanım olarak %52,9’ yetersiz olarak tespit edilmiştir. %5,9’u orta, %29,4’ü iyi, %11,8’i ise çok iyi düzeydedir. Ancak

iyi ve çok iyi düzeydeki kütüphaneler okulun yapımı sırasında değil, açıldıktan sonra okul yönetimlerinin gayretleri ile bu düzeye getirdikleri tespit edilmiştir.

- Okulların tuvaletlerinin yeterli olduğu %35,3'ünde iyi, %64,7'sinde çok iyi düzeyde standartları karşıladıkları tespit edilmiştir. Ancak WC'lerle ilgili bazı standartların daha okul faaliyete geçtikten sonra idarelerin imkânları ile sağlandığı tespit edilmiştir.
- Okulların %11,8'inde kantin yeri hiç yokken, %41,2'sinde iyi, %47,1'inde çok iyi düzeyde kantinler olduğu tespit edilmiştir. Burada da okulun eğitime başlamasından sonra ortaya çıkan yetersizlikler nedeni ile idarelerin veya kantin işletmecilerinin kendi imkânları ile standartlarda iyileşme sağlandığı tespit edilmiştir. Okul planlamasında standardın tam olarak sağlanmadığı görülmüştür.
- Isıtma ilgili olarak okullarda çok iyi düzey'de standartların uygulandığı, %100 çok iyi düzey tespit edilmiştir.
- Araştırma verilerine göre okulların arşivlerinde 1.4.8 numaralı kural gereği, TS 9518 standardı konusunda, %29,4'ü yetersiz, %29,4'ü orta, %23,5'i iyi, %17,6'sı ise çok düzeyde görülmektedir. İyi ve çok iyi olan arşivlerin de başlangıç planında olmadığı süreç içerisinde okul imkânları ile düzenlendiği, yetersiz ve orta düzeyde olanlarda ise boş bir odanın arşiv haline getirilmesi dışında standarda uygun olmadıkları tespit edilmiştir.
- Araştırma bulgularına göre, okulların %76,5'inde Eğitim Araçları Odası yokken, %5,9'unda yetersiz, %17,6'sında ise iyi düzeyde standartlara sahip oldukları tespit edilmiştir.
- Çalışma kapsamında elde edilen verilere göre, okulların %11,8'inde Temizlik Odası bulunmazken, %5,9'unda orta, %76,5'inde iyi, %5,9'unda çok iyi düzeyinde oldukları tespit edilmiştir.
- Araştırma sonuçlarına göre 1.4.11 numaralı kuralda istenilen otopark, okulların %47,1'inde bulunmamaktadır. %35,3'ünde yetersiz düzeyde, %5,9'unda orta, %5,9'unda iyi, %5,9'unda çok iyi düzeylerde oldukları tespit edilmiştir.
- Araştırmadan elde edilen verilere göre, okulların %11,8'inde Hizmetli Odası bulunmamaktadır. %5,9'unda yetersiz, %5,9'unda orta, %70,6'sında iyi, %5,9'unda çok iyi düzeylere sahip oldukları tespit edilmiştir.
- Araştırma verilerine göre, okul bahçelerinin, %23,5'i yetersiz, %17,6'sı orta, %47,1'i iyi, %11,8'inde çok iyi düzeyde oldukları tespit edilmiştir.
- Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, okulların hiç birinde de Yemekhane-Mutfak, Santral ve Yayın Odası, Bilgi İşlem Merkezi, Sigara İçme Odası yoktur. Yani 1.4. bölümdeki 14-15-16-17-18. Kuralların hiç birisi uygulanmamıştır.

Destek Hizmet Birimlerine Ait Bulgular

Bu bölümde TSE 9518 standartlarının Destek Hizmet Birimlerine Ait kurallarına ait elde edilen bulgular Tablo 5'de yüzde ve Frekans olarak yorumlanmıştır.

Tablo 5. Destek Hizmet Birimlerine Ait Kurallar

TSE Standart No.	Yok		Yetersiz		Orta		İyi		Çok İyi		N	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1.5.1	17	100									17	100
1.5.2					1	5,9	6	35,3	10	58,8	17	100
1.5.3							2	11,8	15	88,2	17	100
1.5.4	16	94,1	1	5,9							17	100

1.5.5	1	5,9					1	5,9	15	88,2	17	100
1.5.6	1	5,9					15	88,2	1	5,9	17	100
1.5.7	1	5,9	2	11,8			12	70,6	2	11,8	17	100
1.5.8							2	11,8	15	88,2	17	100
1.5.9							1	5,9	16	94,1	17	100

- Araştırma verilerine göre 1.5.1 nolu standardın gereği olan jeneratör okulların tamamında da bulunmamaktadır.
- Okulların Koridor Panolarının büyük ölçüde standartları taşıdığı ve %5,9'unda orta, %35,3'ünde iyi, %58,8'inde ise çok iyi düzeyde oldukları tespit edilmiştir.
- Okullarda kullanılan araç-gereçlerin, %11,8'i iyi, % 88,2'si ise çok iyi düzeyde standartları karşılamaktadır.
- Araştırma kapsamındaki okulların %94,1'inde servis araçları yok iken var olan %5,9'unda ise yetersiz düzeyde standartları karşıladığı tespit edilmiştir. Servis araçlarının yüksek oranda olmama sebebi genel olarak okulların şehirlerde olanlarının sadece yakın kayıt alanlarına hitap etmesinden dolayı gerek duyulmaması 4 okulun ise köy okulu olması nedeni ile olmamasındandır.
- Havalandırmalar konusunda okulların %5,9'unda bir sistem yokken, %5,9'unda iyi, %88,2'sinde çok iyi düzeyindedir. Genel olarak doğal havalandırma sistemi uygulanmıştır.
- Zararlı haşereler konusunda okulların %5,9'unda bir tedbir yokken, %88,2'si iyi, %5,9'u çok iyi düzeydedir.
- Yalıtımla ilgili olarak okulların, %5,9'unda yok, %11,8'inde yetersiz, %70,6'sında iyi, %11,8'inde çok iyi düzeyde tespit edilmiştir.
- Okulların aydınlatma standartları açısından %11,8'i iyi, %88,2'si çok iyi düzeydedir.
- Okulların pis su tesisatlarının %5,9'u iyi, %94,1'inin çok iyi düzeyde standartları karşıladığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

TSE 9518 standardı tam olarak mükemmel bir okulu tarif etmese de önemli düzeyde yeterli bir okulu oluşturacak kurallardan oluşmaktadır. Bu araştırma da MEB'in okul binalarının yapımında bu standartlara ne derecede uyulduğunun belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Elde edilen bulgular, bina yapımlarında standartların karşılanması yönünde olumlu bir eğilim olduğunu göstermekle birlikte, eğitime sınıf atlatılacak önemli konuların hala göz ardı edildiğini göstermiştir.

Araştırmada dikkat çeken eksikliklerin başında yabancı dil laboratuvarı, iş teknik atölyesi, resim salonu, müzik salonlarının olmaması gösterilebilir. Bu durum sınava dayalı eğitim anlayışının gereklerinin karşılandığını ancak yaşam becerilerinin hala düşünülmediğini veya öncelikler arasında yer almadığını göstermektedir. Sanatın ve estetik konularının insan eğitimindeki rolleri düşünüldüğünde resim ve müzik salonlarının hiç olmaması ülkemiz için önemli bir gerçeği ortaya koymaktadır. Diğer yandan yabancı bir dilin öğretilmesinin gerek günümüz gerekse de yakın ve uzak gelecekteki önemi bilinmektedir. Bu anlamda ülkemizde yabancı dil eğitimi ile ilgili okullarda gerekli donanımın olmaması da ciddi bir problemdir. Spor salonu sadece 1 okulda tespit edilmiştir. Bu durumda ülkenin sportif alt yapısının gelişmesinin ve uluslararası yarışmalarda aşama kaydedilmesinin beklenmesi iyimserlik olacaktır. Bunlara ilaveten okullarda sığınak ve jeneratörün olmaması da önemli bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

Bir diğer eksiklik de ortaya çıkabilecek trafik problemlerinin göz ardı edilmesidir. Okullarda otopark yetersiz düzeydedir. Gerek çalışanlar gerekse veliler ve servis araçları okul giriş ve çıkış zamanlarında

zorluk yaşamaktalar. Hatta okul idarecilerinin saha çalışması sırasında belirttikleri gibi, kontrolsüz park ve trafik risk ciddi bir risk oluşturmaktadır.

Eğitimin yürütüldüğü yer olan okullar planlanırken tasarruf düşünülemez. Okullar tam teşekküllü ve çok uzun yıllar hizmet verecek şekilde geliştirilebilir olarak planlanmalıdır. Çünkü uzun bir tarihi olan okullarda kurum kültürü oluşacak ve bir birikim olacaktır. Küçük çaplı sadece derslik olma dışında bir şey ifade etmeyen ve alan olarak gelişmeye kapalı okulların yapı ömürleri de uzun sürmemekte veya ağır tadilatlarla kaynak israfına neden olmaktadır. Bu açıdan yüksek kapasiteli, geniş bir alana hitap eden, standartları tam olarak taşıyan okullar inşa etmek, eğitimin aktörleri olan öğrenci-öğretmen-yönetici-veli-diğer çalışanlarda olumlu etki yapacaktır. Sosyal zamanlar için oluşturulacak mekânlar kurum aidiyetini geliştirecektir.

Bunların yanında TSE 9518 standardında olmayan ve okulların işlevselliği açıdan önemli olan ve uygulamada ihtiyaç görülen kurallarda bulunmaktadır. Saha çalışmasında okul idarecileri ve çalışanlardan alınan dönütlere göre TS 9518 standardına aşağıdaki özelliklerin eklenmesi önerilebilir:

1. Tüm Türkiye için aynı tip okul inşası yerine TSE, iklim ve coğrafi duruma göre farklı tip okul standartları oluşturmalıdır. Karadeniz bölgesindeki bir okul tip projesinin Akdeniz bölgesinde de uygulanması düşünülemez.
2. Okulun internet alt yapısı ile ilgili kurallar eklenmelidir.
3. Bir okulda olması gereken kapasiteye göre eğitim-öğretim ve idari tüm materyaller listesine ait kurallar olmalıdır.
4. Kadro, yardımcı personel standartları ile öğretmen standartlarına ait kurallar da eklenebilir.
5. Mali-Bütçe ile ilgili ve bir okulun ekonomik yapısı ile ilgili kurallar da eklenmelidir.
6. Güvenlikle ilgili standartlar ve kurallar eklenmelidir.

Kaynakça

- Akar-Vural, R. ve Sadık, F. (2003). İlköğretim Okul Binalarının Fiziksel Açından Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 28(130)
- Akkoyunlu, B. (2008). Bilgi okuryazarlığı ve Yaşam Boyu Öğrenme. 8th *International Educational Technology Conference (IETC2008)*, 6-9 Mayıs 2008. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Alkan, C. (1995). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Atilla Kitapevi
- Arslan, A. (2005). http://v3.arkitera.com/v1/haberler/2005/02/03/okul_mimari.htm. son erişim 11/10/2015
- Aydın, D. ve Uysal, M. (2010). Mimari program verilerinin mekân performansının değerlendirilmesi yoluyla belirlenmesi (Eğitim Fakültesi Örneği). *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 25
- Balci, Ali. (2007). Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Burden, P. E. (1995), *Classroom management and discipline, methods to facilitate cooperation and instruction*, USA: Longman Publishers.
- Can, N. (2004). Öğretmenlerin geliştirilmesi ve etkili öğretmen davranışları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 103-119.
- Çınar, C., Çizmeci, F. Ve Akdemir, Z. (2007). 8 yıllık temel eğitim okullarında müfredatın gerektirdiği mekan standartlarının İstanbul okulları üzerinden analizi. *YTÜ Mim. Fak. E-Dergisi*, 4, 188
- Dinç, P., Onat, E. (2002). Bir İlköğretim Yapısının Bina Programı ve Tasarımı Bağlamında Değerlendirilmesi. Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Der. Cilt 17, No 3, 35-55.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa birliği sürecinde Türk eğitim sistemi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1(10)
- Gedizlioğlu, L. (2001). Meb okul tip projeleri üzerine. *Mimarlık Dergisi*, 314, 7-11
- Gök, H., Gürol, M. (2002). Zaman ve ergonomik açıdan ilköğretim okul binalarının kullanım durumu. *Elazığ Fırat University Journal of Social Science*, 2, 263-273
- MEB, (2010). Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim kurumları Yönetmeliği, Temmuz 2010 tarihli ve 2634 sayılı Tebliğler Dergisi.
- MEB, (<http://ytdb.meb.gov.tr/projeler.php>: son 01/07/2015).
- Özkan, N. (2008). Meb APK Koordinasyon Kurulu Araştırma ve Planlama İşleri. *Mimarlık Dergisi*, 317, 10-12.
- Özüekren, Y. (1982), Çağdaş temel eğitim yapılarında eğitsel mekan düzenlemelerine veri oluşturmak üzere donatı öğelerinin kullanıcı konforu açısından tasarımında kullanılabilecek bir yöntem (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sarı, M. ve Cenkseven, F. (2008). İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi ve benlik kavramı. *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2).
- Tanner, K. (1999). School design factors for improving student learning elementary, MA, HMFH Architects
- Uludağ, Z. (2008). İnsan ve mekân ilişkisinde okul. *Eğitime Bakış Dergisi*, 11, 23- 31.

Extended Abstract

One of the most important factors on success of schooling is that it is an concensus on school buildings and physical conditions of them. Since, there are many studies showing the relationship between the quality of education and physical conditions of schools. These studies emphasize on the meeting neccessary conditions for learning-teaching environments as well as neccessarity of designing them by considering students' social, physcial, psychohological needs (Akar and Sadık, 2003; Özüekren, 1982; Can, 2004; Akkoyunlu, 2008; Dinç and Onat: 2002; Çınar at all., 2007; Tanner, 1999; Gedikoğlu, 2005; Alkan, 1995; Burden, 1995; Gök and Hürol, 2002; Aydın and Uysal, 2010).

Uludağ (2008) noted that spaces for people always are important values. When schools are regarded as living areas, They are one of significant issues that school buildings to be studied. Sarı and Cenkseven (2008) found that the quality of school life on students' academic achievements. Tanner (1999) stated that the effects of school designs and classroom environments positively on learning as well as students' behaviours, but crowded classrooms have an negative impact on them. Therefore, he pointed that school environments should be built considering natural conditions and they should be relaxing and soothing. He also expressed that the lighting of schools naturally have an significant impact on child healthy and development, that area of school administration is located at center of school or at the most convenience place for safety and he furthermore, emphasized on the planning of acoustic school.

In 2000, april, Turkish Standards Institute did a study about psycial structures of school buildings and determined standarts needed to have good quality for school buildings. It provides legal infrastructure in order to design and build them on the understanding that meeting particular standards. Since 2000, National Ministry of Education (NME) have many changes at primary school projects and NME Investment and Facilities Department revised projects about school buildings (NME, 2011).

Standards that Turkish Standards Institute (TSI) produced are expected to have considered by NME as a public institution. As for studies about this issue, although some standards have been met, TSI 9518 Primary Schools Psychical Qualification Standards have been addressed. Based on this reason, this study aims to determine to extent how they fit TSI 9518 standards and at which issues are unsuitable to standards.

1. To extent what public schools built after 2000 are appropriate for TSI 9518 standards?
2. How appropriate schools have been built at below units respectively:
 - a. General location
 - b. Service Units
 - c. Traning- Teaching Service Unit
 - d. Supplementary Service Units
 - e. Support Service Units
3. What standards not have considered in building public primary schools?

The findings obtained have been expected to contribute to give feedbacks to relevant units and researchers.

Method

This research is a descriptive study. The study group consists of 17 public primary schools built after 2000. Since TSI 9518 standards were published in 2000, schools which were built after 2000 were chosen.

The subject of the research which is schools' psychical qualification levels was examined according to TSI standard with 9518 no. including 5 main rules and total 72 rules within 5 main rules of which each is an control item and a control list was formed with regard to these rules. While constituting the control list, expert opinion was applied. As a data collection tool, a control list was utilized. At process of research, it

was supported by school administrators, auxiliary staff, and teachers. The data grading was classified into at all, not enough, medium, good, very good. Data obtained was analyzed by frequencies and percentiles and it was interpreted with regard to the data.

Findings and Interpretations

Findings show that there is a positive trend for meeting standards in buildings and important issues have been ignored.

The deficiencies diagnosed in study primarily no foreign language lab, workshops, painting room, music saloons. This situation shows meeting needs of education based exam but, no life skills and priorities. On the other hand, essential materials about teaching of foreign language no exist. Just a school has sport saloon. In addition, one of lacks in schools is shelter and generators.

Also, traffic problems have been ignored as a resulting insufficiency. Autoparks is no enough. Both staffs and parents and service cars have in difficulty at entry and exit hours. As school administrators stated, uncontrolled park and traffic make serious risks.

Schools should be planned for full functional and durable to make long service. Because school culture will be formed and accumulation. Schools have no meaning beside small scale classroom and their structure durability no long. It cause to deteriorate supplies. So, to build schools which having high capacity, addressing wide mass, meeting fully standards will have a positive impact on learner, teacher, administrators, parents, other staffs. Places for social times will develop institution ownership. In addition, there are significant rules needed in practice and they are no in TSI 9518 standard. According to school administrators and staffs feedbacks, it should be recommended that adding below to TSI 9518:

1. Instead of same type school building, different type school standards should be formed considering climate and geographic conditions. It can't be thought that applying school type in Blacksea region to a school in Mediterranean region.
2. Rules about school's internet infrastructure should be added.
3. Rules about training-teaching and administrator materials list should be added.
4. Rules of auxiliary staff and teachers standards should be added.
5. Rules about fiscal-budget and a school economical situation should be added.

Standards and rules about safety should be added.